

نقش سبک زندگی در پیشگیری از جرم

تألیف:

اقلیمه نصیری سقرلو

کارشناس ارشد حقوق جزا و جرم‌شناسی

و کارشناس حقوق

مجمع علمی و فرهنگی مجد

نقش سبک زندگی در پیشگیری از جرم: قلیمه نصیری سقرلو	عنوان و نام پدیدآور
تهران: مجد، ۱۳۹۳	انتشارات نشر
۹۷۸-۶۰۰-۱۹۳-۲۹۹-۱	شابک
	وضعیت فهرست نویسی
فهرست	موضوع
شجره زندگی -- ایران	موضوع
جرم‌شناسی -- ایران -- جنبه‌های اجتماعی	موضوع
جرم و جنایت -- ایران -- پیشگیری	موضوع
جرم و جنایت -- پیشگیری	موضوع
جرم‌شناسی -- جنبه‌های اجتماعی	موضوع
جنبه‌های جامعه‌شناختی	موضوع
HQ2۰۲۴۰۶۵	راه‌بندی کنگره
۳۱۶۰۱۹۵۵	راه‌بندی دمی
۲۷۳۹۸۴۰	شماره کدشناسی ملی

هرگونه تکثیر کامل یا قسمتی از کتاب بدون اجازه پدیدآورنده، یا ناشر خلاف قانون، شرع و اخلاق است.
مؤلف در تخطف را به دفتر مرکزی مجله گزارش فرماید.

نقش سبک زندگی در پیشگیری از جرم

تألیف: قلیمه نصیری سقرلو

انتشارات مجد

چاپ اول: ۱۳۹۴ تعداد: ۵۰۰ نسخه

حق چاپ محفوظ و منحصر «مجد» است.

دفتر مرکزی:

تهران، خیابان ۱۲ فروردین، تقاطع خیابان وحید نظری، پلاک ۱۰۸

تلفن و دورنگار: ۶۶۴۹۵۰۳۲ - ۶۶۴۰۹۴۲۲ - ۶۶۹۶۳۳۸۶

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۱۹۳-۲۹۹-۱

ISBN: 978-600-193-299-1

شعبه فروردین: خیابان ۱۲ فروردین، مقابل تعزیرات، پلاک ۲۸۳، طبقه دوم، تلفن: ۶۶۴۹۰۹۹۸

شعبه اردیبهشت: خیابان اردیبهشت (منیر جاوید)، تقاطع شهدای زاندارسری، پلاک ۵۷، تلفن: ۶۶۴۸۶۸۷۴

شعبه بزرگ: خیابان فروخی یزدی، مجتمع تجاری شقایق، طبقه هم کف - تلفن: ۳۶۲۶۸۶۷۰ - ۳۵

www.majdlaw.ir

E-mail: majdlaw92@gmail.com

سیستم اشتراک پذیری «مجد»:

ارسال پیامک حاوی نام و نام خانوادگی و شغل (در صورت تمایل) به شماره ۳۰۰۰۸۷۷۶۷۷
فصلنامه حقوقی مجد با ارائه مقالات اساتید مبرز حقوق کشور بطور منظم منتشر می‌شود.

فهرست مطالب

مقدمه	۷
بخش اول: کلیات	۱۱
فصل اول: تعریف و مفهوم سبک زندگی	۱۳
گفتار اول: تعریف سبک زندگی	۱۳
مفهوم سبک زندگی	۱۴
ویژگی های سبک زندگی و علل تفاوت سبک های مختلف	۱۷
سبک زندگی و تاثیر آن بر سلامت فردی و اجتماعی	۱۸
نظام ارزشی و سبک زندگی	۲۰
گفتار دوم: پیشینه نظریه سبک زندگی	۲۲
پیشینه بحث در مطالعات فرهنگی - اجتماعی	۲۲
پیشینه بحث در مطالعات حقوقی و جرم شناسی	۲۷
الف - نظریه فنون خنثی سازی (Technics of neutralization)	۳۰
ب - نظریه های انتخاب عقلانی	۳۳
ج: نظریه های پیشگیری محیطی	۳۸
د: نظریه سبک زندگی	۳۹
فصل دوم: پیشگیری از جرم	۴۴
گفتار اول: تعریف مفهوم «سبک وقوع جرم»	۴۴
۱- تعریف لغوی	۴۵
۲- تعریف حقوقی	۴۶
۳- اقسام پیشگیری از جرم	۴۷
الف: پیشگیری کیفری و غیر کیفری	۴۷
ب: پیشگیری اجتماعی و وضعی	۴۸
گفتار دوم: پیشگیری از جرم در پیشینه قوانین ایران	۵۱
بخش دوم: نقش سبک زندگی در پیشگیری از جرم	۵۵
فصل اول: نظریه سبک زندگی در جرم شناسی	۵۷
گفتار اول: عوامل شکل گیری نظریه سبک زندگی در مطالعات جرم شناسی	۵۷

۵۷.....	نظریه فعالیت روزانه
۶۱.....	نظریه سبک زندگی
۶۲.....	گفتار دوم: تبیین نظریه پیشگیری از وقوع جرم
۶۳.....	پیشگیری وضعی از وقوع جرم
۶۴.....	تعریف پیشگیری وضعی
۶۷.....	مبانی نظری و روند تاریخی شکل گیری نظریه وضعی
۷۱.....	موقعیت پیشگیری وضعی در بین انواع پیشگیری ها
۷۲.....	شیوه های پیشگیری وضعی
۷۴.....	مزایا پیشگیری وضعی
۷۵.....	ویژگی های پیشگیری وضعی
۷۷.....	تدابیر و اهداف پیشگیری وضعی
۷۹.....	تکنیک های پیشگیری وضعی
۸۰.....	الف- تکنیک های مبتنی بر افزایش در ارتکاب جرم
۸۲.....	ب- تکنیک های مبتنی بر افزایش خطرات قابل پیش بینی جرم
۸۴.....	ج- تکنیک های مبتنی بر کاهش منافع قابل پیش بینی جرم
۸۶.....	فصل دوم: تأثیرات سبک زندگی بر پیشگیری از جرم
۸۶.....	تأثیر سبک زندگی مجرم بر احتمال ارتکاب جرم
۸۷.....	سبک زندگی؛ راهکار پیش بینی کننده خطر بزهکاری یا بزه دیدگی
۹۰.....	الف) بزه دیدگان ناآگاه
۹۱.....	۱- استعداد بزه دیدگی تحت تأثیر شرایط ویژه
۹۳.....	۲- استعداد های عمومی بزه کاری
۹۴.....	ب) بزه دیدگان آگاه نسبت به بزه دیدگی
۹۵.....	۱- بزه دیدگی بواسطه نقش بزه دیده (ویژگی های بالذات)
۹۶.....	۲- بزه دیدگی بواسطه ویژگی بزه دیده (ویژگی های بالذات)
۹۷.....	نقش سبک زندگی جمعی شهری در پیشگیری از وقوع جرم
۹۹.....	نقش سبک زندگی فردی در پیشگیری از جرم
۱۰۰.....	نقش خانواده در سبک زندگی و پیشگیری از جرم
۱۰۷.....	نتیجه گیری و پیشنهادات
۱۱۳.....	منابع و مأخذ

مقدمه

بحث بزه کاری های فردی و اجتماعی و انواع کج رفتاری ها و ناهنجاری ها و جرائم موجود در جامعه، همواره موضوع بررسی جامعه شناسان و جرم شناسان بوده است. مکاتب نظری متعددی به بررسی این رفتارها پرداخته اند و هر کدام از زاویه ای به این معضلات و آسیب ها نگرسته اند. اهمیت پرداختن به این مسائل در درجه نخست به خاطر جایگاه کلیدی امنیت در متن جامعه و تأثیرات آسیب زا و خطرناکی ناامنی در حیات فردی و اجتماعی است. اساساً امنیت مبنای نظم و استقلال و حاکمیت همه کشورهاست و از جمله بنیادی ترین اموری است که حکومت ها مکلف به برقراری آن در سطح جامعه هستند.

اگرچه ناهنجاری ها، بی عدالتی ها، بی نظمی ها، تبعیض ها و بزه ها و جرائمی همچون اعتیاد، خشونت، دزدی، عدم رعایت حقوق شهروندی، رفتارهای غیر اخلاقی، بی توجهی به ارزشهای حاکم بر جامعه و تجاوز به حقوق دیگران و... اشکال مختلفی از بزه و جرم به حساب آمده و قانون گذار تکلیف همه آنها را در قانون روشن ساخته است؛ اما حقیقت امر آن است که این معضلات، در درجه نخست ریشه و سرچشمه ای فرهنگی داشته و مناسبات اجتماعی و فرهنگی و اخلاقی حاکم بر خانواده و جامعه، به شدت در شکل گیری و گسترش آن، و یا در حذف و ریشه کن شدن آن مؤثرند. از همین رو، بسیاری از جامعه شناسان و جرم شناسان و حقوق دانان بر این باورند که آنچه در درجه اول حائز اهمیت می باشد فهم علل و زمینه های ناهنجاری هاست و برای این منظور نیز ضروری است که شرایط اجتماعی و فرهنگی و خانوادگی بزه کار و بزه دیده مورد مطالعه و بررسی قرار گیرد.

در حوزه مسائل کلان مرتبط با جرم و جرم شناسی، موضوع «پیشگیری از جرم» جایگاهی خاص و کلیدی دارد. پیشگیری از جرم همواره یکی از مباحث عمده و مهم در زمینه حقوق کیفری بوده و در نظام حقوق کشورمان نیز شاهد

این توجه ویژه بوده ایم. به طوری که طبق بند ۵ اصل ۱۵۶ قانون اساسی یکی از وظایف اصلی قوه قضائیه «اقدام مناسب برای پیشگیری از وقوع جرم...» تعریف شده است. پیشگیری از جرم می‌تواند ماهیتی کیفری و یا ماهیتی غیرکیفری داشته باشد. اما امروزه با توجه به اهمیت راهکارها و شیوه‌های اجتماعی و فرهنگی، توجه به رویکرد غیرکیفری پیشگیری، اهمیتی روزافزون یافته است. چرا که می‌توان با شناخت عوامل فرهنگی، راهکارهایی فرهنگی نیز برای پیشگیری از وقوع بزه کاری‌ها و ناهنجاری‌ها در نظر گرفت و این از تبعات حقوقی و جزایی و اجتماعی جرائم در جامعه می‌کاهد. این رویکرد، به طور عام، توجه به شاخه ای تحت عنوان «جرم‌شناسی فرهنگی» را در میان کارشناسان و متخصصان امر جرم و جزا گسترش داده که مبنای آن مطالعه و بررسی علل فرهنگی یا عامل‌شناسی فرهنگی جرم است. جرم‌شناسی فرهنگی شاخه‌ای عام و مادر است که می‌تواند نظریات مختلف و پراکنده جرم‌شناسی را حول محور فرهنگ در بر داشته باشد. چنانکه هر جا نظریه‌ای مربوط به خرده‌فرهنگ، تعارض فرهنگ‌ها، فرهنگ‌های ناشی از همزیستی اجباری، مهاجرت، شهرنشینی و ... مطرح می‌شود، می‌توان یک عامل فرهنگی را به عنوان زمینه ساز انحراف شناسایی نمود.

یکی از حوزه‌هایی که در این زمینه جای بررسی و مطالعه ویژه دارد. موضوع «سبک زندگی» (LifeStyle) است. سبک زندگی، بر وجود روش‌های متفاوت زندگی تاکید داشته و مقایسه و شناخت و تحلیل «شیوه‌های گوناگون زندگی» در میان گروه‌های متفاوت جامعه را نشان می‌دهد. از همین رو سبک زندگی بر تمام مسائل زیستی یک فرد مثل خانواده، سبک ازدواج، نوع مسکن، مدل لباس، الگوی مصرف، نوع آشپزی و خوراک، تفریحات و نحوه گذران اوقات فراغت، کسب و کار، رفتار حرفه‌ای در محل کار، در دانشگاه و مدرسه، رفتار در فعالیت‌های سیاسی، رفتار در ورزش و رفتارهای رسانه‌ای اطلاق می‌شود و بر نوع رفتار شخص با دیگران تاکید دارد. از همین رو به نظر می‌رسد

بهره‌گیری از نظریه سبک زندگی می‌تواند دستاوردهایی برای مطالعات جرم‌شناختی و دستیابی به روش‌های پیشگیرانه جرم داشته باشد.

بر همین اساس در تحقیق حاضر تلاش شده است ضمن بیان مهم‌ترین مسائل مرتبط با پیشگیری از جرم و مشخصا پیشگیری‌های وضعی، به نقش سبک زندگی در این حوزه اشاره شده و تبعات و نتایج حاصل از ارتباط میان سبک زندگی بزه‌کاران و جرایم آنها مورد تحلیل و بررسی قرار گرفته و نهایتاً راهکارهایی در راستای پیشگیری از جرم بر اساس نظریه سبک زندگی ارائه گردد.

www.ketab.ir